

Zależności wewnątrzbiocenotyczne w fitocenozach zespołu kryniczniczy tępej *Nitellopsidetum obtusae* na tle cech jakości wody w jeziorach Ziemi Lubuskiej

Intrabiocoenotic relationships in phytocoenoses of *Nitellopsidetum obtusae* in relation to water quality in lakes of the Lubusz Land

ŁUKASZ STYPEREK¹, MARIUSZ PEŁECHATY^{1*}, ANDRZEJ PUKACZ²

¹ Zakład Hydrobiologii, Wydział Biologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
61–614 Poznań, ul. Umultowska 89
* e-mail: marpelhydro@poczta.onet.pl

² Polsko-Niemiecki Instytut Badawczy
Collegium Polonicum
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Europa-Universität Frankfurt (Oder)
69–100 Słubice, ul. Kościuszki 1

Słowa kluczowe: ramienice, Characeae, zależności wewnątrzbiocenotyczne, *Nitellopsis obtusa*, *Nitellopsidetum obtusae*, jezioro, jakość wód.

Ramienice (Characeae), jako gatunki wrażliwe na zmiany środowiska wodnego, mogą być bardzo dobrymi wskaźnikami jego stanu, zwłaszcza gdy tworzą podwodne zbiorowiska, zwane łakami ramienicowymi. Wykazują, ponadto, znaczący wpływ na jakość wód. W artykule przeanalizowano cechy wód 15 jezior Ziemi Lubuskiej, w których stwierdzono obecność fitocenoz zespołu kryniczniczy tępej *Nitellopsis obtusa* (Desvaux) J. Groves. Analiza składowych głównych (PCA) wykazała, że stężenie azotu ogólnego, wapnia, magnezu, pH oraz morfologia najsilniej wpływają na zróżnicowanie badanych zbiorników. W sezonie letnim 2001–2005 zbadano łącznie 50 fitocenoz wykazując ich obecność w wodach mezotroficznych i mezoeutroficznych. Zależności wewnątrzbiocenotyczne pomiędzy poszczególnymi taksonami były istotne statystycznie. Analiza korelacji rang Spearmana uwidoczniała ujemne zależności pomiędzy dominującą krynicznicą tępą a pokryciem badanych powierzchni przez takie gatunki roślin, jak: rogatek sztywny *Ceratophyllum demersum*, moczarka kanadyjska *Elodea canadensis* i mech zdrojek *Fontinalis antipyretica*. Najsilniejszy negatywny wpływ odnotowano jednak w przypadku ramienicy kruchej *Chara fragilis*. Ponadto udokumentowano wewnętrzne zróżnicowanie florystyczne i strukturalne zespołu kryniczniczy tępej – jednego z najczęściej występujących zbiorowisk ramienicowych, zarówno na badanym obszarze, jak i w całym kraju.